

Stad Mortsel Gemeentelijk fietsplan 2013-2019

De fiets heeft als vervoermiddel een volwaardige plaats verworven in Mortsel. Het is dan ook logisch dat het stadsbestuur een beleid voert om het gebruik van de fiets verder aan te moedigen en te begeleiden. Het Gemeentelijk Fietsplan is een essentieel onderdeel van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan. Hierin is de fiets de basisschakel voor het realiseren van duurzame mobiliteit, volledig in lijn met het STOP-principe.

Een leesbaar netwerk, verkeersveiligheid, een bereikbare fiets, goede voorbeelden én aandacht voor fietsopvoeding zijn hierbij sleutelbegrippen.

1. Doelstelling en statuut van het fietsplan

De afgelopen jaren leverde Mortsel al heel wat inspanningen voor de fietser, maar de uitdagingen blijven groot. Het fietsbeleid omvat heel wat facetten en raakt aan verschillende beleidsdomeinen. Dit plan heeft als doelstelling om het fietsbeleid beter te structureren en op die manier beter in te spelen op evoluties en uitdagingen waar we op het vlak van fiets mee te maken krijgen.

Fietsbeleid mag geen statisch gegeven zijn. Het fietsplan zal dan ook fungeren als een “levend” werkdocument dat we jaarlijks evalueren, bijsturen en aanvullen.

2. Planmatige aanpak van het fietsrouteplan

Het fietsrouteplan omvat fietspaden, fietsbewegwijzering, zones met gemengd verkeer en fietsbare trage wegen. Dit fietsrouteplan verbindt alle wijken en alle belangrijke bestemmingen (in het bijzonder scholen en andere openbare bestemmingen veel gebruikt door de jeugd) met elkaar zodat ze veilig, direct en comfortabel met de fiets bereikbaar zijn.

Bijzondere aandachtspunten voor het fietsrouteplan zijn:

- Een ontvlechting van het autonetwerk en fietsnetwerk waar mogelijk
- Het wegwerken van fietsknelpunten zoals gevaarlijke kruisingen en fietspaden
- Infrastructurele maatregelen die de snelheidsbeperkingen in de bebouwde kom of zone 30 afdwingen
- Een goede samenwerking met de buurgemeenten en het Vlaamse Gewest

Fietsinfrastructuur

Om het fietsrouteplan te realiseren zal de gemeente in de eerste plaats investeren in de verbetering van de fietsinfrastructuur. Omdat niet alles in een keer kan, worden er prioriteiten gesteld. Te beginnen met bovenlokale fietswegen, zowel hoofdroutes, functionele routes, als alternatieve routes.

Bovenlokale projecten:

- fietspaden langs R11: in samenwerking met het (subsidiërende) Vlaamse Gewest wordt toegezien op de toegezegde vernieuwing van de fietspaden langs de R11 vanaf het punt waar de

vernieuwing momenteel gestopt is (ter hoogte van Grotenhof) tot aan de gemeentegrens met een verbinding naar Borsbeek

- fiets-o-strade Antwerpen-Mechelen:
Overleg met de provincie Antwerpen om bestaande knelpunten of oversteekpunten zoals de kruising Christus Koninglaan-Molenstraat en Jordaenslei – Groenstraat veiliger te maken (aanleg conform bestaande oversteek aan Deurnestraat). In dat kader zullen de subsidiemogelijkheden in kader van het fietsfonds worden onderzocht.
- Bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk
Overleg met de provincie Antwerpen om een fietspad langs de Groenstraat van Mechelsesteenweg N1 tot Wouwstraat in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk op te nemen. Dit fietspad zou de verbinding vormen tussen fietspaden Mechelsesteenweg N1 en Boniverlei, fiets-o-strade Antwerpen-Mechelen en Wouwstraat. Dit fietspad vormt de ontbrekende schakel voor een bovenlokale fietsroute van Edegem naar Hove/Boechout/Mortsel

Aanleg nieuwe fietspaden langs bovenlokale routes:

- Deurnestraat (reeds uitgevoerd)
- fietspad langs Molenlei tussen Mechelsesteenweg en Oude-Godstraat incl. oversteekplaats Molenlei/Oude Godstraat in overleg en samenwerking met Edegem

Verbeteren/vernieuwen van de gemeentelijke fietspaden/fietswegen

- fietspad Eggestraat – Grotenhof
- Fietspad langs Fortstraat zijde Fort 4 met verbinding richting L Dosfellei en Neerhoevelaan
- Edmond Thieffrylaan incl. oversteekplaats E Thieffrylaan/Edegemsestraat in overleg en samenwerking met Edegem

Bij de realisatie van nieuwe projecten en de renovatie van bestaande fietsroutes, geldt het Vademecum Fietsvoorzieningen (<http://www.mobielvlaanderen.be/pdf/vademecum>) als leidraad (breedte, materiaalkeuze, ...). In functie van plaatselijke omstandigheden kan een afwijking onvermijdelijk zijn.

Bewegwijzering wandel- en fietsroutes

De functionele fietsroutes in de hele stad zullen door de eigen diensten worden bewegwijzerd naar analogie met de huidige bewegwijzering op de fiets-o-strade Antwerpen – Mechelen.

Stad Mortsel zal het Gemeentelijk Fietsplan actief communiceren naar alle bewoners, onder andere door middel van het aanbieden van een aantrekkelijke en functionele fietskaart. Daarom zal stad Mortsel in kader van het Landschapspark Zuidrand i.s.m. de Fietsersbond de mogelijkheden onderzoeken om de ‘Slimmewegenkaart’ uit te breiden naar alle buurgemeenten, te actualiseren en te herdrukken en/of digitaal ter beschikking te stellen van de bewoners.

Inventariseren van fietsbare trage wegen

De vzw Trage wegen heeft in opdracht van het provinciebestuur (landschapspark Zuidrand) en het stadsbestuur een inventaris opgemaakt van de bestaande trage wegen en de gewenste toestand. Binnen de werking van het provinciaal landschapspark Zuidrand wordt een actieplan opgesteld om de trage wegen te verbeteren en te bewegwijzeren, in combinatie met opmaak en promotie van fiets- en wandelroutekaarten (eerste wandelkaart en bewegwijzerde routes opgesteld in 2012).

Deze inventaris zal op kaart worden gezet en in de zomer van 2013 door het college van burgemeester en schepenen worden goedgekeurd. Bij de opmaak van RUP's en de behandeling van stedenbouwkundige vergunningen zal de kaart gebruikt worden om de gewenste trage wegen te realiseren.

Samenwerking met andere overheden en andere organen

Bij de uitvoering van het Gemeentelijk Fietsplan zal Stad Mortsel zo veel mogelijk samenwerken met andere overheden en andere organen:

- Samenwerking met het (subsidiërende) Vlaamse Gewest. Het gemeentebestuur heft binnen het Vlaams mobiliteitsdecreet het initiatiefrecht gekregen en Stad Mortsel zal maximaal van dit recht gebruik maken om tot een versnelde aanleg van veilige fietspaden te komen met subsidiëring door het Vlaamse Gewest
- Ook Provincie Antwerpen subsidieert de aanleg van fietspaden, in het bijzonder de fiets-o-strades. Stad Mortsel zal samenwerken met Provincie Antwerpen om verbeteringen aan de bestaande fiets-o-strade Antwerpen-Mechelen en de aanleg van de nieuw geplande fiets-o-strade Antwerpen-Lier versneld uit te voeren.
- Stad Mortsel zal samenwerken met de buurgemeenten voor de ontwikkeling van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk.
- Stad Mortsel zorgt min. 1 maal per jaar voor een structureel overleg tussen de schepenen van mobiliteit en openbare werken, de dienst mobiliteit, het hoofd van de technische dienst, vertegenwoordigers van de politiezone en de lokale afdeling van de Fietsersbond om het fietsbeleid te toetsen. Bij concrete uitvoeringsplannen worden er voldoende momenten van inspraak voorzien met de Fietsersbond en wordt tijdig om advies gevraagd alvorens definitieve beslissingen te nemen.
- Stad Mortsel zal ook meewerken aan de publicatie van een jaarlijks fietsrapport van de Fietsersbond en werkt mee aan de verspreiding van een jaarlijkse tevredenheidsenquête over het gevoerde fietsbeleid.
- Het 'Gemeentelijk Fietsplan 2013-2018' zal duidelijk en actief gecommuniceerd worden met de inwoners.

3. Veiligheid

Stad Mortsel blijft inzetten op een betere verkeersveiligheid, zeker ook voor fietsers. In 2011 (laatste cijfers beschikbaar) telde het Vlaamse Gewest nog 40 verkeersongelukken met fietsers op het grondgebied van Mortsel, waarbij 3 zwaargewonden. Stad Mortsel stelt als objectief deze ongevalcijfers drastisch te verlagen.

Conflictvrij verkeer

Doelstelling is om het autonetwerk en het fietsnetwerk zoveel mogelijk te ontvlechten:

- Investering in conflictarme kruispunten, verhoogde en in rood gemarkeerde doorlopende fietspaden en –opstelstroken.
- Op drukke wegen met moeilijke oversteekbaarheid, waar een sterke scheiding van verkeerssoorten wordt toegepast, kunnen tweerichtingsfietspaden voorzien worden. Dit betreft vooral de gewestwegen op het grondgebied van Mortsel, en zoals reeds ingericht op de nieuw aangelegde Liersesteenweg.
- Stad Mortsel zorgt voor voldoende verlichting bij oversteekplaatsen vaak gebruikt door fietsers en voetgangers.

Aandacht voor verkeersovertredingen

Stad Mortsel zet zich in om verkeersovertredingen die de veiligheid van fietsers in gevaar brengen, consequent te laten aanpakken door de politie.

- Stad Mortsel zal aan de politiezone Minos vragen om de verkeersongevallen-registratie op een systematische manier te verwerken in een GIS-systeem naar voorbeeld van de zone Antwerpen. Een gedegen onderzoek van de zo verkregen gegevens geeft een beeld van het gedrag dat aan de oorzaak ligt van fietsongevallen. Daarnaast kan het een belangrijk hulpmiddel zijn om de infrastructuur kritisch te evalueren.

Investerings in praktijkgerichte verkeerseducatie

Stad Mortsel zal in blijven inzetten op educatie voor verschillende doelgroepen:

- Verkeers- en fietseducatie voor leerlingen kleuter- en basisonderwijs.
- Fietscontroles (i.s.m. Fietspunt)
- Verkeers- en fietseducatie voor doelgroepen (senioren, Fort Op Stap,...)
- Promo voeren veiligheidskledij (fluo en helm)
- Samen met politie wil stad Mortsel inspelen op lopende BIVV veiligheidscampagnes of zelf campagnes opzetten waar nodig.

4. Fiets-bereikbaarheid: een gemeentelijk fietsparkeerplan

Het Gemeentelijk Fietsparkeerplan heeft als doel er voor te zorgen dat iedere fietser zijn fiets comfortabel kan stallen op alle punten waar fietsers vetrekken of aankomen. Om er voor te zorgen dat mensen de fiets vaker nemen voor korte afstanden, moet deze eerst en vooral goed bereikbaar zijn. Dat wil ook zeggen op een veilige en liefst droge manier. We zetten daarom in op verschillende manieren van parkeren en stallen.

Parkeren met een openbaar karakter

Aan alle openbare gebouwen, aan alle haltes openbaar vervoer en langs de winkelassen, engageert de stad zich om voldoende en degelijke fietsstallingen te voorzien. Hetzij beugels type Gent, hetzij fietsnieten. Waar kan en waar nodig (langparkeren) overkappen we.

Bij openbare evenementen dient de organisator te zorgen voor voldoende fietsparkeerplaats. Deze kunnen eventueel ontleend worden bij de stad (nadars, oude rekken).

Parkeren met privaat karakter

In de wijken met weinig stalplaatsen voor fietsen (geen voortuinen of garages) voorziet de stad kwalitatieve fietsstallingen type Gent. Dit kunnen openbare stallingen zijn, waar fietsers altijd aan kunnen of al dan niet overdekt en/of afgesloten fietsstallingen (eerste fase 5 stuks) die we verhuren en onderhouden i.s.m. het Fietspunt. Na grondig onderzoek blijkt dat er een aantal locaties zijn in Mortsel die hiervoor in aanmerking komen. Voor de 5 fietsstallingen van de eerste fase zijn volgende locaties gekozen:

- Hendrik Consciencelaan op berm naast hondenweide
- Pleintje Armand Segerslei - Eduard Arsenstraat

- Nieuwe parking Krijgsbaan
- Vestinglaan
- Ridder van Ranstlei

Daarnaast promoten we privé initiatieven (AWW, vzw De Kuijp, Van Dyckstraat, e.a.)

In de nieuwe gemeentelijke bouw- en woningverordening wordt een regeling voorzien om het plaatsen van al dan niet overdekte of afgesloten fietsstallingen in de voortuinstrook toe te kunnen laten.

Bij nieuwe bouwprojecten dienen op privaat terrein voldoende overdekte, afgesloten fietsstallingen voor de bewoners en/of bezoekers te worden voorzien. Hiertoe worden in de RUP's en de gemeentelijke bouw- en woningverordening voorwaarden opgenomen (norm 1 plaats per bewoner voor woongebouwen, voor bedrijfsgebouwen afhankelijk van functie en aantal werknemers).

Het plaatsen van haken aan de gevel (max. 15 cm uitstekend) van de woning om de fiets veilig op slot te kunnen leggen bij de woning, is toegestaan indien er voldoende vrije ruimte (1,5 meter) op het voetpad overblijft.

5. Comfort

Stad Mortsel zorgt voor fietsvoorzieningen die niet enkel een vlotte en veilige doorstroming van het fietsverkeer mogelijk maken, maar zorgt er ook voor dat de fietser zich comfortabel kan verplaatsen én zijn fiets kan parkeren.

Structureel beheer

Stad Mortsel onderzoekt welke fietspaden kunnen worden onderzocht door de meetfiets van de Vlaamse overheid. Zo kan er een audit gemaakt worden van de fietsinfrastructuur om concreet zicht te krijgen op de hoeveelheid, de kenmerken en de kwaliteit van de fietspaden/wegen in de stad. Deze nulmeting zal het vertrekpunt zijn van een structureel beheer. Op basis van de auditresultaten en de ervaren noden stelt de stad Mortsel een meerjarenplan op met meetbare doelstellingen per jaar.

Mortsel kiest voor asfalt voor fietspaden

Stad Mortsel geeft waar mogelijk de voorkeur aan monolithische verhardingen zoals asfalt of beton bij aanleg van nieuwe fietspaden en bij vernieuwing van bestaande fietspaden. Indien de fietspaden gelegen zijn boven nutsleidingen kan van deze regel worden afgeweken en worden andere verhardingsmaterialen zoals betonstraatstenen toegepast.

Wat betreft de diverse overgangen in fietspaden zal Stad Mortsel er voor zorgen dat verhoogde fietspaden worden doorgetrokken en dat het afslaan of kruisende gemotoriseerd verkeer het hoogteverschil moet overwinnen. Bij een overgang van fietspad naar rijweg zal Stad Mortsel er voor zorgen dat deze vloeiend verloopt en dat boordsteen én goot daartoe worden onderbroken. Belangrijk hierbij is het ontwerp van de weggoot en straatkolken.

Onderhoud en herstel fietspaden

Het bestaande plan voor periodiek reinigen, vegen en sneeuw- en ijsvrij houden van de fietspaden blijft behouden en wordt waar mogelijk verder geoptimaliseerd.

Stad Mortsel onderhoudt fietspaden niet louter na het melden van ontstane hinder, maar stelt een preventief onderhoud voorop. Detectie van problemen zal gebeuren door het eigen personeel. Er wordt een onderhoudsplan opgesteld en er wordt specifiek onderhoudsmateriaal aangekocht indien nodig. Stad Mortsel zal hiervoor tijdig de nodige financiële middelen voorzien.

6. Aantrekkelijkheid en fietspromotie

De fiets promoten doe je vooral door zelf het goede voorbeeld te geven. Daarnaast is het belangrijk fietsen bereikbaar te maken, ook voor mensen die geen fiets ter beschikking hebben.

Fietspunt

De werking van het Fietspunt moet verder gepromoot en uitgebouwd worden. Het fietslabelen, het uitvoeren van kleine herstellingen op locatie, de fietsverhuur, het onderhoud van de fietsenstallingen, eventuele fietscontrole scholen, de exploitatie Blue Bike en eventueel andere uitleensystemen (Velo) moeten gekend zijn bij onze inwoners.

Verder is het belangrijk ook buiten de openingsuren van het Fietspunt je fiets op die locatie te kunnen herstellen. Het voorzien van een fietspomp, een laadpunt elektrische fietsen en een bandenautomaat kunnen hierbij helpen.

Fietsverhuur

- Blue Bike en fietsverhuur via Fietspunt verder promoten.
- Stad Antwerpen laten weten dat we interesse hebben om aan het Velo-uitleensysteem deel te nemen, bij voorkeur als dit compatibel is met het Blue Bike systeem.

Andere

- Promotie voeren voor de laadeiland(en) voor elektrische fietsen.
- Deelname aan overkoepelde acties.

Goede voorbeelden

Zien fietsen, doet fietsen. Het stadspersoneel moet dus de kans krijgen het goede voorbeeld te geven.

Daarom wil de stad het gebruik van (elektrische) dienstfietsen verder uitbreiden alsook het wettelijke maximum voor fietsvergoeding voor het personeel behouden.

Veilige fietsenstallingen aan alle openbare gebouwen en de mogelijkheden tot douchen en omkleden bij de gebouwen waar veel werknemers tewerk gesteld zijn (nu al mogelijk bij MLS, stadhuis, dienst stadswerken, technische dienst, sportdienst) zijn een must.

Ook het jaarlijkse fietsontbijt wil de stad blijven organiseren als incentive voor de werknemers.

Diefstalpreventie

Fietsdiefstal staat bij iedere bevraging weer bij de top 3 van de grootste ergernissen bij onze inwoners. Daarom is dit zeker een punt om te blijven op inzetten. Er zal op dit vlak ook meer dan op andere terreinen moeten samengewerkt worden met verschillende diensten.

Om te voorkomen dat fietsen gestolen worden, is het belangrijks dat ze juist gestald en vastgelegd kunnen worden. Daarvoor voorzien we zoals eerder gezegd zoveel mogelijk goede stallingsplaatsen en sensibiliseren we de gebruikers over welke sloten het best zijn. Ook het 'netjes' houden van de stallingen speelt hier een grote rol. Wrakken worden daarom tijdig weggehaald en door onze diensten gestald in een loods.

In samenspraak met de politie, zullen regelmatig controles worden uitgevoerd, zeker op risicoplaatsen.

Het Fietspunt blijft de plaats waar mensen terecht kunnen voor het labelen van hun fiets. Op basis van het rijksregister nummer willen we zoveel mogelijk fietsen merken (bv. door extra acties te voeren in scholen).

Wordt een gestolen fiets teruggevonden op ons grondgebied? Dan plaatsen we hem met foto op de website www.gevondenfietsen.be. Zo kunnen slachtoffers zelf op zoek gaan naar hun fiets en onze diensten contacteren.